

## อะแคนทะมีบา ภัย คอนแทคเลนส์

นำเสนอเมื่อ : 12 มิ.ย. 2552

ดวงตา คือ หน้าต่างที่ทำให้เรามองเห็นโลกกว้าง ถ้าไม่ดูแลรักษาให้ดี ก็อาจทำให้เราก้าวเข้าสู่โลกมืด

หรือมีความผิดปกติทางสายตารุนแรงโดยไม่รู้ตัว โดยเฉพาะผู้ที่ใส่คอนแทคเลนส์ควรระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะหากละเลยขอควรปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ก็อาจเป็นเหมือนการเปิดประตูต้อนรับสิ่งมีชีวิตเล็ก ๆ ที่มองไม่เห็นอย่าง อะแคนทะมีบา เขามารุกรานและทำอันตรายต่อดวงตา

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ศ.พญ.พนิดา โกสีย์รักษ์วงศ์ ภาควิชาจักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า อะแคนทะมีบา เป็นโปรโตซัวแบบเซลล์เดียวที่อาศัยอยู่ในน้ำและดิน มีวงจรชีวิต 2 แบบ คือ

1. แบบ ซีสต์ มีขนาด 10-25 ไมครอน เมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เพียงแต่จะฝังตัวอยู่หนึ่ง ๆ

2. แบบ โทรโฟซอยต์ ที่เคลื่อนไหว มีขนาด 15-45 ไมครอน จะเปลี่ยนรูปร่างจาก ซีสต์ มีฤทธิ์ทำลายดวงตา

อย่างไรก็ตาม เชื้ออะแคนทะมีบา ทั้ง 2 แบบ สามารถทนทานอยู่ได้นานในสิ่งแวดล้อมทุกรูปแบบ เช่น หนาวจัด ร้อนจัด แสงแดด ขาดอาหาร สระว่ายน้ำที่ใสคลอรีน หรือแม้แต่บนน้ำร้อน

### เกี่ยวข้องกับอย่างไรกับคนใส่คอนแทคเลนส์

ส่วนใหญ่ร้อยละ 70 ในคนที่ใส่คอนแทคเลนส์ สามารถพบกระจกตาอักเสบเนื่องจากติดเชื้ออะแคนทะมีบาได้ โดยส่งผลทำให้เกิดอาการ ดังนี้ ปวดตามาก สู้แสงไม่ได้ กระจกตาขุ่น ฝ้า เป็นแผลอักเสบที่กระจกตา ในบางรายดูคล้ายอักเสบเนื่องจากติดเชื้อไวรัสเริ่ม

**การรักษา** ควรไปพบจักษุแพทย์เพื่อตรวจวินิจฉัยอย่างละเอียด ในส่วนของการรักษา โดยทั่วไปจะต้องหยอดตาด้วยยาฆ่าเชื้อนี้โดยเฉพาะ ซึ่งจะต้องผสมจากน้ำยาบางชนิดที่ไม่มีขายในท้องตลาด โดยจะต้องหยอดตาบ่อย ๆ เป็นเวลานานหลายเดือน หรืออาจเป็นปี และเฝ้าติดตามดูอาการเป็นระยะ ๆ นานหลายปี เนื่องจากเชื้ออะแคนทะมีบาสามารถมีชีวิตอยู่ในรูปแบบของซีสต์ได้นานหลายสิบปี ดังนั้นเมื่อใดที่ร่างกายอ่อนแอหรือมีเชื้อโรคที่ไปเป็นอาหารชั้นดีของเชื้ออะแคนทะมีบา ซีสต์ดังกล่าวก็จะแปลงร่างเป็นโทรโฟซอยต์ทำให้อาการอักเสบทันที

## ทำอย่างไรไม่ให้ติดเชื้อ

1. ล้างมือทำความสะอาดโดยการฟอกสบู่หลาย ๆ ครั้ง ก่อนหยิบจับคอนแทคเลนส์
2. น้ำยาทำความสะอาดล้างเลนส์ ควรใช้ให้หมดภายใน 1 เดือน ไม่เก่าเก็บเกิน 2 เดือนหลังจากเปิดใช้แล้ว
3. ซักถุงล้างเลนส์ทั้ง 2 ด้านเป็นเวลาพอสมควร ตลอดจนล้างซัดถูตลับแช่เลนส์ให้สะอาดทุกครั้งก่อนใส่น้ำยาแช่เลนส์ที่เปลี่ยนใหม่ทุกวัน เพราะโรคนี้มักพบในคนที่ใส่คอนแทคเลนส์ชนิดนิ่มบ่อยกว่าชนิดแข็ง โดยเฉพาะไม่ล้างทำความสะอาดเลนส์ทุกวันหรือใส่นอน
4. ควรนำตลับแช่เลนส์ไปไมโครเวฟทุก 2-3 สัปดาห์ และเปลี่ยนตลับใหม่ทุก 2-3 เดือน เนื่องจากเชื้อโรคนี้อยู่ทนทาน

## หากมีอาการหรือพฤติกรรมต่อไปนี้ อย่าใส่คอนแทคเลนส์

1. เปลือกตาอักเสบ
2. ตาแห้ง
3. เป็นโรคมุมิแพ
4. ไม่มีเวลาดูแลล้างทำความสะอาดคอนแทคเลนส์

เนื่องจากเชื้ออะแคนทะมีบา เป็นสาเหตุสำคัญของอาการกระจกตาอักเสบ และยังส่งผลให้เกิดแผลที่ดวงตา ที่ร้ายไปกว่านั้นคือ มีความอดทนต่อยาที่ใช้รักษาทุกชนิด ทำให้ต้องหยุดยาเป็นเวลานาน และในบางรายอาจไม่ตอบสนองต่อยา เป็นผลให้เชื้ออาจมีการลุกลามไปทั่วทั้งกระจกตา จนเกิดอาการอักเสบทั้งลูกตาได้

การรักษาต้องหยุดยาเป็นเวลานาน ถ้ามีอาการอักเสบมาก จักษุแพทย์จะทำการผ่าตัดเปลี่ยนกระจกตาให้ แต่ก็สามารถกลับมาใส่คอนแทคเลนส์ได้อีก จึงต้องเฝ้าติดตามดูอาการเป็นเวลานาน และในบางรายอาจมีอาการหนักถึงขั้นที่ต้องได้รับการผ่าตัดเอาลูกตาออกในที่สุดแม้ว่าจะผ่าตัดเปลี่ยนกระจกตาแล้วก็ตาม เนื่องจากสามารถกลับมาใส่คอนแทคเลนส์ได้อีก

ดังนั้น การใส่คอนแทคเลนส์แล้วปฏิบัติตัวไม่ถูกวิธี มีสิทธิติดเชื้อจนตาบอดได้ ยิ่งห่อใส่ตามแพชชั่น ยิ่งต้องควรระวังมากกว่าปกติ เพราะหากดูแลดวงตาและรักษาคอนแทคเลนส์ไม่ถูกวิธี

อาจมีเชื้อโรคเข้าสู่ดวงตาได้ง่าย หรือแค่ฝุ่นละอองปลิวเข้าตา ก็อาจพาเชื้อ อะแคนทะมีบา เข้าไปได้ด้วยเหมือนกัน ส่วนผู้ที่ไม่มีเวลาทำความสะอาดกลางเลนส์ แนะนำให้ใส่ชุดนิรภัยวันแล้วทิ้ง หรือเปลี่ยนเป็นใส่แว่นตาจะปลอดภัยกว่า เพื่อให้ดวงตาคูสวยของคุณมองเห็นโลกสดใสและจะอยู่คู่ชีวิตคุณได้ตลอดไป.

**นพพรช บุญชาญ : สัมภาษณ์**

**ที่มาข้อมูล : หนังสือพิมพ์เดลินิวส์**